

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

**Ένα ανέκδοτο γράμμα του Αλέξανδρου Παπάγου
προς τον Αρχιεπίσκοπο Αμερικής Μιχαήλ**

«Παρέχοντες ελευθερίαν εις τους υπόδουλους, εξασφαλίζομεν ελευθερίαν εις τους ελευθέρους»

(Αβραάμ Λίνκολν)

Υπό Α. ΤΗΛΛΥΡΙΔΗ, Δρα Φιλοσοφίας

Γνωστοί τυγχάνουν οι πρόσφατοι αγώνες και θυσίες των Ελλήνων της Κύπρου για ελευθερία και ανεξαρτησία. Δεν έμεινε Έλληνας στη γη μας που δεν συγκινήθηκε και δεν αγωνίστηκε για την απόκτηση του δώρου που λέγεται ελευθερία. Αν σήμερα ο Κυπριακός Ελληνισμός αναπνέει αέρα ελεύθερο το οφείλει μεν στους αρχηγούς και οραματιστές της ελευθερίας του αλλά και στους όπου γης Έλληνες που έτρεξαν να δώσουν το παρόν τους για κάθε είδους βοήθεια και συμπαράσταση σε ώρες κρίσιμες και τραγικές. Η οργάνωση του εσωτερικού μετώπου που ήταν κάτι το πρωταρχικό. Γι' αυτό τότε η Εθναρχούσα Κυπριακή Εκκλησία πρωτοστάτησε για την έναρξη μιας παγκόσμιας διαφώτισης για το Κυπριακό πρόβλημα. Εμπυχωτής και πρόεδρος του αγώνα ήταν ο τότε Μητροπολίτης Κιτίου Μακάριος που αργότερα έγινε ο κύριος μοχλός για την εδραίωση και εξασφάλιση της ανεξαρτησίας της Κύπρου υπό την ιδιότητά του σαν Αρχιεπίσκοπος και Εθνάρχης της Κύπρου.

Στις 15 Ιανουαρίου διενεργείται το γνωστό ενωτικό δημοψήφισμα όπου η λαϊκή θέληση του Κυπριακού Ελληνισμού ψήφισαν την ένωση της Κύπρου με την μητέρα Ελλάδα. Το 96% του πληθυσμού τάχθηκε ανεπιφύλακτα για την εκπλήρωση του αιώνιου αυτού ονείρου. Έτσι, αποφασίστηκε τότε η αναχώρηση Εθνικής Πρεσβείας με αρχηγό τον Μητροπολίτη Κυρηνείας

Κυπριανό που θα είχε σαν έργο τη διαφώτιση της κοινής γνώμης σε διεθνές επίπεδο και θα έδιδε επίσημα τους τόμους του δημοψηφίσματος στις Κυβερνήσεις της Αγγλίας της Ελλάδας και της Αμερικής. Έτσι με τις ευχές του Ελληνικού λαού της Κύπρου η πρεσβεία άρχισε να εκπληροί τον ιερό σκοπό που ανέλαβε. Ιδιαίτερης σημασίας ήταν η επίσκεψη της πρεσβείας στην Αμερική. Σ' όλες τις εκδηλώσεις και σ' όλες τις προσπάθειες της είχε βοηθό και συμπαράστατη τον Αμερικής Μιχαήλ που όπως είδαμε και σε προηγούμενη αρθρογραφία μας είχε άμεσους δεσμούς με την Κύπρο. Σε δηλώσεις του ο Μητροπολίτης Κυπριανός σε πολλές περιπτώσεις εξήρε την συμβολή του Αμερικής Μιχαήλ στους εθνικούς αγώνες της Κύπρου. Χαρακτηριστικά είπε όταν επέστρεψε στην Κύπρο ύστερα από απουσία επτά μηνών: «Εκεί ο ρωμαλέος και ζωντανός ελληνισμός, με επί κεφαλής τον υπέροχον Ιεράρχην και ενθουσιώδη Αγωνιστήν, τον Αρχιεπίσκοπον Μιχαήλ, μας υπεδέχθη και εξεδήλωσε με τον πλέον έντονον και κατηγορηματικόν τρόπον την ολόψυχον συμπαράστασίν του και την απόφασίν του να εξασκήση όλην του την επιρροήν και να διαθέση όλας του τας δυνάμεις δια την πραγμάτωσιν της Κυπριακής και πανελληνίου Αξιώσεως....». Ο ίδιος μάλιστα ο Αμερικής Μιχαήλ δήλωσε με την ευκαιρία της αναχώρησής της Εθνικής Πρεσβείας από τη Αμερική, ότι «... θα είμεθα ανάξιοι της ιστορίας των προσφάτων Ελληνικών αγώνων, εάν δεν εγκολπωθώμεν και ενισχύσωμεν τον Κυπριακόν αγώνα εις τρόπον ώστε να υιοθετηθή τούτον η Αμερική, ...». Έτσι λοιπόν η αποστολή της Εθνικής εκείνης Πρεσβείας έφερε αποτελέσματα

με την στενή συνεργασία που είχε ο Αμερικής Μιχαήλ μαζί της και με το άγρυπνο ενδιαφέρο του πρόσφερε πολύτιμες και επιτυχείς υπηρεσίες στο λαό της Κύπρου. Συμπληρώνει με τρόπο εύστοχο την έμπρακτη συμμετοχή του Μιχαήλ στους εθνικούς αγώνες της Κύπρου ο τότε δήμαρχος Λευκωσίας Θεμιστοκλής Δέρβης με τις εξής δηλώσεις: «... Ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Αμερικής Μιχαήλ μετά του οποίου είχαν επανειλημμένως την ευκαιρίαν να συναντηθώ και να ανταλλάξω σκέψεις επί του Κυπριακού ζητήματος, είναι ένθερμος υποστηρικτής της Ενώσεως. Και από του άμβωνος και από του βήματος πλείστων όσων Σωματείων και Οργανώσεων ανεφέρθη επανειλημμένως εις το εθνικόν μας ζήτημα και εδήλωσε ρητώς, ότι τίθεται επί κεφαλής της κινήσεως δια την προώθησιν του Κυπριακού ζητήματος εν Αμερική. Σημειωτέον ότι ο Σεβασμιώτατος τακτικά επισκέπτεται εις τον Λευκόν Οίκον τον Πρόεδρον Τρούμαν, ακολουθών επί του προκειμένου την ιδίαν τακτικήν την οποίαν ηκολούθει και ο νυν Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηνάγρας. Χαρακτηριστικός, από της πλευράς αυτής, υπήρξε ο λόγος, τον οποίον, παρουσία του αντιπροσώπου του ασθενούντος τότε Δημάρχου της Νέας Υόρκης εξεφώνησε, κατά τον εφετεινόν εορτασμόν της 25ης Μαρτίου, εν τω ι. ναύ της Αγίας Τριάδος της Νέας Υόρκης, και εις τον οποίον ανεφέρθη μετα παρρησίας εις το Κυπριακόν και το Βορειοηπειρωτικόν και εκάλεσε τας Δυτικές Δυνάμεις να σεβασθούν επί του προκειμένου τον Χάρτην του Ατλαντικού και να αποδώσουν την δικαιοσύνην.

Έτσι με αυτά τα δεδομένα ο Αμερικής Μιχαήλ έδειξε μεγάλο και ειλικρινές ενδιαφέρο για τη δίκαιη λύση του Κυπριακού προβλήματος. Δυστυχώς όμως δεν έγινε τίποτε. Παραταύτα όμως ο αγώνας συνεχίστηκε μέχρι της στιγμής που η Ελληνική Κυβέρνηση απεφάσισε να φέρει το θέμα της Κύπρου στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων εθνών. Είχε η Ελλάδα τέτοιο δικαίωμα αφού το άρθρο 10 του Χάρτη επιτρέπει τη συζήτηση οποιουδήποτε θέματος που εμπίπτει στους σκοπούς του Χάρτη και ταυτόχρονα «προβή εις εισηγήσεις προς τα μέλη του Ο.Η.Ε.» Εξ' άλλου αυτός ο ίδιος ο χάρτης αναγνωρίζει «το

δικαίωμα της αυτοδιαθέσεως εις τα άρθρα 1 και 55...». Αυτός ήταν και ο κύριος λόγος που ο τότε Πρόεδρος της Ελληνικής Κυβερνήσεως Αλέξανδρος Παπάγος αποστέλλει επιστολή στον Αμερικής Μιχαήλ αφού γνώριζε τα πατριωτικά και εθνικά του αισθήματα για την Κύπρο. Και φυσικά ο Αμερικής Μιχαήλ ξεσήκωσε όλο τον Ελληνισμό της Αμερικής για συμπάρασταση στο αίτημα αυτό του Παπάγου που θα βοηθούσε με τον τρόπο αυτό την Κυπριακή υπόθεση. Την επιστολή αυτή την έλαβε ο Μιχαήλ στις 29 Ιουνίου 1954 της οποίας το κείμενο έχει ως εξής:

Ο Πρόεδρος της Κυβερνήσεως
Ιερώτατε, Υπ' όψιν της Ιερότητός σας φέρω τα ακόλουθα:

Υπ' όψιν της Ιερότητός σας φέρω τα ακόλουθα:

Ως γνωρίζετε το Κυπριακόν ζήτημα ευρίσκεται ήδη εις νέαν φάσιν.

Η Ελληνική Κυβέρνησις είναι αποφασισμένη να φέρει το θέμα ενώπιον της Γενικής Συνελεύσεως του Ο.Η.Ε., κατά την προσεχή σύνοδόν της, εφ' όσον μέχρι τότε ήθελε εξακολουθήσει η επίμονος άρνησις της Βρεττανικής Κυβερνήσεως να προσέλθη εις διμερείς συνομιλίας προς επίτευξιν μιας φιλικής διευθετήσεως του ζητήματος, εν τω πλαισίω της πατροπαράδοτου φιλίας και των συμμαχικών δεσμών.

Αισθανομένη η Κυβέρνησις μου τον πόθον των Κυπρίων αδελφών μας ως ιδικών της και απηχούσα εις την ομόθυμον θέλησιν του Ελληνικού λαού, θα υποστηρίξη με όλα τα εις την διάθεσίν της μέσα το Κυπριακόν ως Εθνικόν Πανελλήνιον αίτημα.

Αλλ' ως αντιλαμβάνεσθε, η ενώπιον του Ο.Η.Ε., συζήτησις δεν θα έχει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, αν δεν πλαισιωθή εγκαίρως με όλας τας ενδεδειγμένας ενεργείας, προς τον σκοπόν της πλήρους διαφωτίσεως της διεθνούς κοινής γνώμης, ιδίως δε του λαού των Ηνωμένων Πολιτειών και των επισήμων κύκλων, επί του αιτήματος και των σκοπών μας.

Εις την ευρείαν ταύτην διαφωτιστικήν προσπάθειαν, μεγίστην δύναται να προσφέρη βοήθειαν ο εν Αμερική Ελληνισμός, ο οποίος εις πάσαν δοθείσαν αυτώ ευκαιρίαν